

Dat booze Kroos.

De omlijsting van den titel is gemaakt van een foto het water met kroos erin voorstellend.

Het „Azolla“-kroos, (vergroot). Bovenaan een blaadje gewoon kroos.

In de stille sloot ligt het kroos bij groote hoopen saamgeloopen, mijlenwijd en duimendik, —

hebt het goed gelezen: kroos — niet: kroost.

Kroost hebben, is, zegt men, een zegen, maar indien kroost zoo snel toenam als kroos, dan zou het er bedenkelijk uitzien.

Men hoore slechts wat eene, die der kinderen vriendin is, Nellie, uit Voorschoten, in „een boerschen klaagzang“ van „het Kroos“ dichtte, onder den titel „Azolla“.

In de stille Vinkesloot ligt het kroos bij groote hoopen saamgeloopen, mijlenwijd en duimendik, — visschendood en zwansschrik! 't Ligt er diken 't brengt den dood In de stille Vinkesloot.

omdat het een fijn en mooi waterplantje is, ten tweede omdat men meende dat het tegen Hollandsche winterkoude niet bestand zou blijken.

Maar de laatste winters waren niet streng en het plantje was den geleerden heeren te slim af. Het liet zijn sporen zakken in de modder, waar het zaad geen last heeft van de vorst en te gelegener tijd kon het zich verder ontwikkelen.

Het gevolg? Wie thans van den Haag naar Haarlem reist, kan langs de spoorbaan de sloten bedekt zien met een rood-bruine, stevige massa, dikke brei, waarop in het zonlicht de dauwdruppels schitteren als had de Natuur met milde hand diamanten naaldjes gestrooid over dit herfstwingerd-roode tapijt.

Schoon, zegt de reiziger tot zich zelf. En de dichteres zegt het hem na:

Schoon, Azolla, is uw naam;
schoon, en niet te evenaren
is het plooiel van uw blaren,
vloeit uw grijs-groen-rood te zaam.

Soms, als droom uit sprookjesland,
ligt ge, fonkeldauw-bepereld,
rijke pronk der waterwereld,
tusschen welig weideland.

Jawel, doch er is een maaër. Laat ons weder de dichteres hooren:

Schoon van stoffe en van tint
is de wā, door u geweven; —
toch vergalt ge veler leven,
o bekoorlijk duivelskind!

Schippertjes op sloot en vliet,
boeren, die met schuitjes roeien
naar hun ongeduld'ge koeien,
zijt ge een bron van groot verdriet.

Zeg eerlijk, lezer, dat ge dit niet hebt verwacht, wanneer ge op den titel alléén van het gedicht zijt afgegaan.

Azolla! klinkt de naam niet als die eener Oostersche prinses uit de „Duizend en één nacht“, Sultans dochter die verliefd werd op den slanken, zwartgelokten ezelrijver met de fonkelende oogen?

Azolla! Plots ontwikkelt zich weer heel de verbeelding uwer jeugd en ge ziet de verliefde prinses voor U, bleek van gelaat, het donkergewimperde oog mat, melancholisch als de klank van haar naam. Ge ziet haar, in manenacht, het vrouwenvertrek ontsluipen (uw verbeelding neemt de plaats in van de toegewijde, trouwe slavin). En gij hoort de klanken van den minnezang des geliefde ezelrijvers, donkergetinte Romeo, die, natuurlijk, een vermomde prins blijkt te zijn. En ge ziet den bruidsstoet die hem zijn Julia tegemoet voert, terwijl Arabische ruiters een fantasia uitvoeren, geveerschten knallen en het volk het uitroept: Heil Azolla! Azolla!

Vergun ons u af te voeren van de dichtelijke hoogten naar de gelijkvloersche werkelijkheid.

Ongeveer 15 jaren geleden ontving de Leidsche Hortus Botanicus uit een der Zuidelijke Staten van Noord-Amerika een hoeveelheid kroos, die evenwel verdween zonder dat men het flauwste vermoeden had waarheen. Hetzelfde was het geval met een tweede bezending, die een jaar later ontvangen werd. Men had dit kroos op temperatuur gehouden in de Victoria-kas en hoe het er uit verdwenen is blijft den Leidschen hortulanus en zijn helpers nog steeds een raadsel.

De laatste zending echter, die men ontving, uit Erfurth ditmaal, heeft men beter kunnen bewaren. Omdat dit kroos, *Azolla Caroliniana*, zich sterk vermenigvuldigde, was men er niet zoo zuinig mede, sprong men er niet al te voorzichtig mede om. Zoo is, waarschijnlijk, een deel er van aan een gieter of een ander werktuig blijven zitten en in het water terecht gekomen, dat in verband staat met de rivier, de kanalen en de sloten van de naaste omgeving. In het water bleek het zeer goed te groeien. Men deed aanvankelijk geen moeite om het te verwijderen, ten eerste

Het breede Galgewater vol kroos.

Ons kijkje geeft een aardige combinatie van de moderne verbeteringen en de allerlaatste verslechting van en op de vaart. De beschaving werpt haar schaduw op het kroos!

De veerman strijdend met „de bekoorlijke duivelskinderen“.

Men lette op de groote hoeveelheid kroos voor in de pont. (Het oude huis op den achtergrond is de Leidsche Arbeidsbeurs).

't Visschenyolkje, dat naar lucht
snakt en opspringt, doet gij smoren;
't water, meer dan ooit te voren,
spreidt een pestwalm door de lucht.

Eend en zwaan zijn radeloos:
hoe zij ploetren, hoe zij duiken,
nergens zien ze, of proeven, ruiken,
't lekker „ouderwetsche“ kroos.

Nergens vindt ge een advocaat,
die uw voortbestaan durft pleiten,
't Heele land door hoort gij krijten:
„Wie verlost ons van dat kwaad?“

Inderdaad, deze dichtelijke klachten zijn niet overdreven. Men moet er de menschen uit het polderland maar eens over hooren, en den man van het veerpontje over het Galgewater, en de visschers — omdat de visschen nu eenmaal niet spreken kunnen.

Misschien zal men ons jingo's noemen en van overdreven nationalisme beschuldigen, wanneer wij het betreuren, dat deze indringster ons eigen, inlandsche kroos heeft verdreven, dat een zoo ragfijn, bijna doorschijnend, helgroen tapijt weefde over de wateren des lands. Het was niet sterk genoeg om zich tegen deze *pénétration pacifique* te verzetten; het bezweek voor de *Azolla Caroliniana*.

Thans — want op dit ondermaansche is niets bestendig — wordt de *Caroliniana* op haar beurt weder verdreven door een ander kroos-soort, de minder welluidende *Azolla Vilioides*, die, niet minder vruchtbaar, thans in groote hoeveelheid de wateren bedekt. Deze soort is niet ingevoerd, zij is even geheimzinnig gekomen als de andere verdween uit den Hortus. Meegekomen, waarschijnlijk, met een lading Amerikaansche planken, die hier, tot vlotten vereend, te water werden gelaten.

Wij hebben een camera-man er op uitgezonden om de kiekjes te maken, die men bij dit artikel aantreft en die een denkbeeld geven van de vruchtbaarheid der *Azolla*, die onze vaarten en kanalen en sloten een zoo schilderachtig mooi aanzien geeft, maar veel last veroorzaakt en ook een niet te miskennen onaangename stank verspreidt, als wel meer schoone voortbrengselen der natuur, bijdragen voor het eeuwige Levensraadsel.

(Foto's J. B. Hijmans, den Haag.)